

Jaarverslag Stichting Verzetsmuseum Zuid-Holland

2013

Turfmarkt 30
2801 HA Gouda
0182-520385
www.verzetsmuseum-zh.nl
info@verzetsmuseum-zh.nl

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD	3
PRESENTATIE	4
<i>TENTOONSTELLINGEN</i>	4
<i>EVENEMENTEN</i>	5
<i>VERTELOCHTENDEN</i>	6
KENNIS EN INNOVATIE	6
<i>DE DIGITALE LESKIST 40-45</i>	6
<i>LEZINGEN</i>	7
EDUCATIE	8
<i>IN HET MUSEUM</i>	8
<i>BUITEN HET MUSEUM</i>	9
<i>LEERLINGENCONTACT PER PRODUCT</i>	9
<i>LEERLINGENCONTACT OP LOCATIE</i>	10
PROJECTEN	11
<i>CO-CREATIESESSIES</i>	11
COLLECTIE EN BIBLIOTHEEK	12
<i>COLLECTIE</i>	12
<i>BIBLIOTHEEK</i>	12
EXTERNE CONTACTEN	13
<i>BEZOEKERSAANTALLEN 2013</i>	13
<i>OVERLEGGEN</i>	13
<i>PUBLICITEIT</i>	14
SAMENWERKINGSVERBANDEN	15
PETIT CAFÉ VRIJHEID	15
INTERNE ORGANISATIE	16
<i>BESTUUR</i>	16
<i>MEDEWERKERS</i>	16
<i>VRIJWILLIGERS</i>	16
FINANCIËEL OVERZICHT 2013	17
<i>EXPLOITATIEREKENING</i>	17
<i>SUBSIDIËRENDE GEMEENTEN</i>	18
<i>SUBSIDIE VAN PROVINCIE ZUID-HOLLAND</i>	18
<i>FONDSEN</i>	18

VOORWOORD

Het jaar 2013 is voor Verzetmuseum Zuid-Holland (VMZH) het best te typeren als het laatste jaar 'oude stijl'. De uitkomst van een proces van heroverweging van kerntaken bij de provincie Zuid-Holland had voor VMZH namelijk de ingrijpende consequentie dat ultimo 2013 de subsidie eindigde. VMZH was voor een sluitende begroting overwegend afhankelijk van deze subsidie. VMZH moest zichzelf daarom opnieuw 'uitvinden'. Hoe voltrok zich de start daarvan? Allereerst was er het pijnlijke proces van personele sanering en kostenreductie. Vervolgens kon er 'doorgestart' worden.

De basis van die 'doorstart' was mogelijk door het genereuze aanbod van twee sponsors om VMZH financieel te steunen, waardoor VMZH in 2013 de gelegenheid had aan te vangen met het zich ombuigen tot een organisatie grotendeels door vrijwilligers gerund.

Een nieuwe start, jezelf opnieuw uitvinden, geeft nieuwe kansen en genereert creatieve processen. Met veel elan werden in september en oktober zogeheten co-creatiesessies gehouden. Bedrijven, instellingen, verenigingen, geëngageerde privépersonen, mensen uit de politiek etc. dachten mee met VMZH om tot samenwerkingsverbanden te komen. En met succes! Een groot aantal levensvatbare ideeën werd genoteerd en vervolgens praktisch op de rails gezet. Samenwerkingsverbanden werden in 2013 ook aangegaan met het Museum voor Vrede en Geweldloosheid, die expositieruimte bij VMZH huurt en de Gemiva-SVG Groep, die met een groep cliënten met een beperking het museumcafé runt en hand-en-spandiensten voor VMZH verricht.

Natuurlijk was 2013 een jaar waarin VMZH niet alleen bezig was met zichzelf in stand te houden. Enerzijds werden er vele activiteiten geïnitieerd, anderzijds werd er aan vele activiteiten deelgenomen. Zo was er in aanloop naar de 5 mei-activiteiten een expositie in VMZH rond stripverhalen uit de oorlogstijd en van 2 juli tot en met 28 december 2013, in samenwerking met het Museum voor Vrede en Geweldloosheid, de expositie "Vergeven en verzoenen".

Op educatief vlak maakte de interactieve (mobiele) 'KinderrechtenTop' op vele scholen in de wijde omgeving van Gouda furore. Actieve vrijwilligers van VMZH zorgden ervoor dat scholen hun weg wisten te vinden naar VMZH om deel te nemen aan lessen en workshops op het vlak van mensenrechten en tolerantie. Ook waren er weer de nodige interessante lezingen.

In 2013 werd gestaag doorgewerkt aan het digitaliseren van de collectie.

Op bibliothecair vlak werd veel analogo beeldmateriaal gedigitaliseerd en staat de boekencatalogus inmiddels 'online'.

Al met al gaat het weer goed met VMZH. De negatieve teneur van de dreigende sluiting is omgebogen in een optimistische stemming. De toekomst wordt weer vol vertrouwen in een 'nieuwe stijl' tegemoet gezien.

Arjen van Wijngaarden,
Directeur

PRESENTATIE

Tentoonstellingen

Beeldenstorm: Beeldtraditie in oorlogsaffiches ***Permanent***

In de Tweede Wereldoorlog was propaganda een doeltreffend middel om de opvattingen van grote groepen mensen te beïnvloeden. Met behulp van affiches werden mensen bijvoorbeeld aangespoord om zich te verzetten tegen de Duitse overheersing of om bij de marine te gaan. Affiches moesten voor zoveel mogelijk mensen begrijpelijk en zichtbaar zijn. Er werd daarom gebruik gemaakt van leuzen, felle kleuren en duidelijke, eenvoudige afbeeldingen. Deze techniek wordt ook nu nog toegepast bij reclame. Om de boodschap van het affiche extra kracht bij te zetten, paste men vaak symbolen toe die al bekend waren bij de bevolking. Deze symbolen kwamen dan met name voort uit de christelijke, historische of mythologische traditie. Veel van deze beeldelementen worden nu nog steeds gebruikt. Uitgangspunt vormen de affiches uit de collectie van VMZH en Streekarchief Midden-Holland.

Strips op de markt ***Van 3 april t/m 2 mei***

In VMZH werd in samenwerking met de organisatie van het Goudse stripevenement 'Strips op de Markt', een stripexpositie gehouden met als thema 'Oorlog en Vrede'.

Centraal stonden de stripseries 'Haas' van tekenaar Fred de Heij en scenarist Rob van Bavel en 'Slag om Arnhem' van Hennie Vaessen. Daarnaast werd een collage van strips over de oorlog getoond.

In de stripserie 'Haas', die zich middenin de Tweede Wereldoorlog afspeelt in de Brabantse Biesbosch, zijn zwart-wit pagina's te zien die uitvergroot de tekenstijl van de Heij goed in beeld brengen. Zijn geschilderde boekomslagen, die in klassieke lijsten werden getoond, waren kunstwerkjes op zich.

'Slag om Arnhem' is de stripserie van Hennie Vaessen die werd belicht. In dit werk wordt de slag om Arnhem, die in september 1944 plaatsvond, verbeeld. Van deze stripserie werden ingelijste pagina's en illustraties getoond. Een storyboard liet de totstandkoming van deze strip zien.

Ook kon de bezoeker een verzameling stripboeken over de oorlog bewonderen; een genre dat zich ook in onze tijd kan verheugen op een grote populariteit.

Vergeven en verzoenen ***Van 2 juli tot en met 28 december***

De eerste gezamenlijke tentoonstelling van Museum voor Vrede en Geweldloosheid en VMZH had als titel "Vergeven en verzoenen".

Deze expositie gaf een indringend beeld van de ontmoetingen tussen slachtoffers van geweld en hun daders. De verhalen kwamen van mensen uit vele landen. Zij hadden zelf geweld doorgemaakt en verschrikkingen overleefd. Zij voelden in zichzelf de noodzaak om te vergeven en zich met hun daders te verzoenen.

Vorst & Volk

oktober

Oktober 2013 was de maand van de geschiedenis met het thema Vorst & Volk. VMZH heeft hiervoor speciaal een tentoonstelling ingericht die weergaf hoe Koningin Wilhelmina vanuit Londen communiceerde met haar volk in het bezette Nederland. Hierbij waren verschillende radioberichten te beluisteren, werden strooifoto's met afbeeldingen van de Koninklijke familie tentoongesteld en was er een scala aan voorwerpen te zien die de Nederlanders maakten met portretten en afbeeldingen van de Koningin om zo hun hoop op bevrijding te tonen. Denk hierbij aan lepeltes met Nederlandse munten aan de steel, stampertjes gemaakt van munten, oranje luciferdoosjes etc.

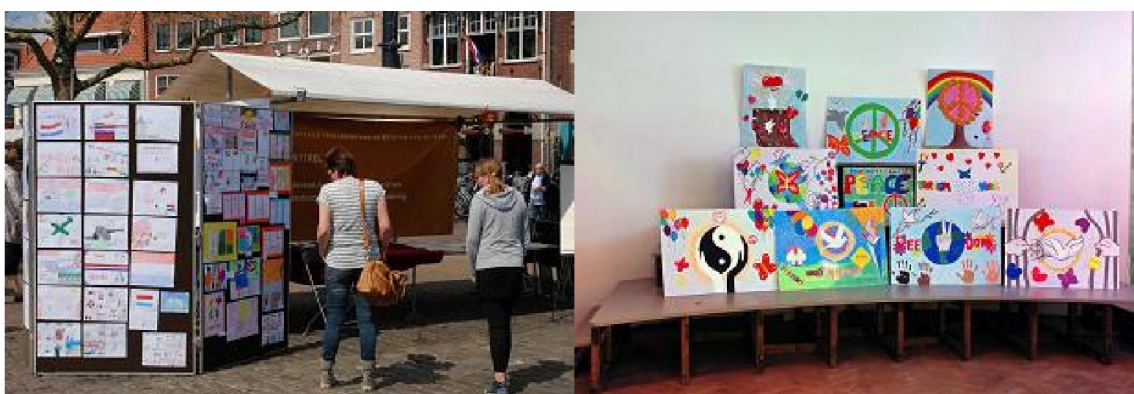
Evenementen

Activiteiten 5 mei

Leerlingen van de bovenbouw van de Goudse basisscholen en leerlingen uit de onderbouw van het middelbaar onderwijs zijn in 2013 op creatieve wijze actief aan de slag gegaan, waarbij ze als uitgangspunt het jaarthema van het Nationaal Comité 4 en 5 Mei, 'Vrijheid daar teken je voor' als leidraad namen.

Het woord *tekenen* had dit jaar een dubbele betekenis. In letterlijke zin gingen de scholieren met (kleur)potloden aan de slag om het jaarthema te verbeelden. En hoe....! Massaal stroomden de tekeningen bij het verzetsmuseum binnen de week voorafgaand aan de 5-meiviering, alwaar er een kleurrijke, voor het publiek te bezichtigen expositie van werd gemaakt. De beste tekeningen werden door een vakkundige jury uitgekozen en de 'kunstenaars' werden beloond met een op het jaarthema toegespitst stripboek.

In de scholen werd voorafgaand aan 5 mei uitgebreid aandacht besteed aan de roerige WOII-tijd, met name aan het vertrappen van de Mensenrechten destijds en de link naar het heden waarbij benadrukt werd dat Mensenrechten ook nu een constant punt van aandacht blijven.

Tekenwedstrijd 4 en 5 mei 2013

Aansluitend op het officiële gedeelte, zo rond 13.30 uur, ving het informele gedeelte van de 5 mei-feestelijkheden op de Markt in Gouda aan. In samenwerking met de Stichting 4 en 5 Mei-Gouda had VMZH voor die middag allerlei activiteiten georganiseerd. In het z.g. Goudkistje, een rijdend overdekt podium, had de karikaturist Fer Laurens plaatsgenomen om een ieder die dat wilde op plastische wijze te vereeuwigen. Jongeren konden zich op een groot scherm met spuitbussen graffiti uitleven. VMZH was vertegenwoordigd met een grote stand waarin een presentatie van de activiteiten werd gegeven, maar waar ook kinderen konden tekenen en knutselen. Verder was het museum die dag gratis te bezichtigen en hadden de mensen van de Gemiva vanuit het museumcafé gezorgd voor een aantrekkelijk aanbod van gunstig geprijsde lekkernijen.

Vertelochtenden

Op zes zondagochtenden werden interculturele verhalen verteld in het VMZH. Dit was op 3 februari, 3 maart, 7 april, 6 oktober, 3 november en 1 december 2013. Deze ochtenden werden in samenwerking met ANBO afdeling Gouda gehouden.

KENNIS EN INNOVATIE

De Digitale Leskist 40-45

De Digitale Leskist is een project in ontwikkeling. De veranderende tijden, waarin jonge mensen gewend zijn om informatie op allerlei digitale manieren tot zich te laten komen, vragen om een vernieuwde manier van het aan de orde stellen van de thematiek. Het is nodig om met deze collectie en verhalen buiten de muren van het museum te treden. Met De Digitale Leskist wil het museum leerlingen van de basisschoolgroepen 7 en 8 opzoeken in plaats van hun bezoek af te wachten.

Een duidelijk uitgangspunt voor de productie van het lespakket is dat de doelgroep op een speelse en interactieve wijze de thematiek leert kennen. De verdiepende lesmethode is interactief en laat de gebruikers keuzes maken. Zo construeren zij zelf een beeld van conflicten, verbanden daartussen en effecten daarvan.

Er zijn zes thema's geselecteerd rondom het dagelijks leven in conflictgebieden waar verder op in zal worden gegaan in De Digitale Leskist door middel van informatieve films en informatie en foto's van objecten uit de Tweede Wereldoorlog die het museum in haar collectie heeft.

De thema's zijn: koken en eten, (over)leven, communicatie, vervolging, verzet en vluchten.

Ondertussen (bij het uitkomen van dit jaarverslag) is het project De Digitale Leskist '40-'45 afgerond en te bekijken op: www.dedigitaleleskist.nl.

Lezingen

31 januari Peter de Knegt

Peter de Knegt vertelde over zijn boek '*De jongste van de achttien doden*'.

De Achttien Dooden is Jan Camperts bekende gedicht ter ere van de achttien verzetsstrijders die door de bezetter op 13 maart 1941 werden gefusilleerd op de Waalsdorpervlakte. De jongste van deze achttien mannen was George den Boon, geboren en getogen in Lekkerkerk. Het boek schetst het aangrijpende levensverhaal van George den Boon.

Tonny Littel-den Boon, de jongste zus van George en belangrijkste bron van het verhaal, is ook aanwezig geweest en was beschikbaar voor het beantwoorden van vragen en het geven van informatie.

28 februari Onno Sinke

Onno Sinke vertelde over zijn boek '*Loyaliteit in verdrukking*'.

In zijn boek laat Onno Sinke zien hoe ver de Duitsers gingen om het beleid van de hogeschool te beïnvloeden. Hij beschrijft de reactie van de Delftse docenten en studenten op de Duitse maatregelen: hoe sommigen al vroeg in verzet kwamen, en anderen juist weifelden en zich leken neer te leggen bij de wensen van de bezetters.

Onno Sinke is historicus. Hij promoveerde in 2009 aan de Rijksuniversiteit Groningen op het proefschrift '*Verzet vanuit de verte. De behoedzame koers van Radio Oranje*'.

25 april Peter de Knegt

Op veler verzoek hebben wij Peter de Knegt bereid gevonden te komen vertellen over zijn boek '*Olinka*'.

Het boek beschrijft een vriendschap die in de oorlog begon tussen Olinka (een Joods meisje uit Praag) en Bram (een Nederlandse dwangarbeider uit Rotterdam). Door deze vriendschap hielp Bram Olinka te overleven bij het zware werk dat zij moest doen onder onmenselijke omstandigheden.

De schrijver Jan Terlouw schreef het voorwoord voor dit aangrijpende boek.

23 mei Bart van der Boom

Bart van der Boom vertelde over zijn boek '*Wij weten niets van hun lot*'.

In het boek wordt de vraag beantwoord in hoeverre Nederlandse burgers tijdens de Tweede Wereldoorlog weet hadden van de uitroeiing van Joden. Om deze vraag te kunnen beantwoorden analyseerde Van der Boom bijna 170 dagboeken van zeer uiteenlopende Nederlanders.

Bart van der Boom doceert moderne Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit van Leiden. In 2012 was hij winnaar van de Libris Geschiedenis Prijs.

27 juni Josha Zwaan

Josha Zwaan vertelde over haar boek 'Zeevonk'.

Zeevonk is een intrigerende roman waarin de geschiedenis van het wereldberoemde cruiseschip de Achille Lauro, voorheen de Willem Ruys, verweven raakt met het levensverhaal van een jonge vrouw die samen met haar moeder geïnterneerd werd in een Jappenkamp.

Josha Zwaan werd op 19 december 1963 geboren in Nieuw Zeeland, als dochter van Nederlandse immigranten. Toen zij drie jaar was, verhuisde het gezin terug naar Nederland.

Na haar studies Andragologie en Sociale Pedagogiek (Vrije Universiteit Amsterdam) werkte zij jarenlang in de hulpverlening aan extreem problematische drugsgebruikers en de jeugdhulpverlening.

Naast fictie schrijft Josha Zwaan ook essays. Sinds 2009 heeft zij gepubliceerd in Trouw, Volkskrant Magazine, Tijdschrift voor Coaching en Tijdschrift Volzin.

7 november, Buck Goudriaan

De socioloog Buck Goudriaan schreef het boek "Verzetsman Gerrit Kastein", en vertelde over deze persoon. Vanaf het begin van de Duitse bezetting was de communist Kastein actief in het gewapende verzet. In 1943 kwam hij om het leven door een sprong uit een raam op twee hoog, om aan verhoor en vervolging te ontsnappen. In 1946 kreeg Kastein postuum het Verzetskruis 1940-1945, dat met de Militaire Willemsorde de hoogste dapperheidonderscheiding is die Nederland kent.

12 december, Gijs van Oenen

Filosoof Gijs van Oenen vertelde over de filosofe Hannah Arendt (1906-1975), een vrouw met een bewogen levensloop en een van de meest originele politieke denkers van de twintigste eeuw. Als Joodse intellectueel ontvluchtte zij nazi-Duitsland en ontkwam ternauwernood naar de Verenigde Staten. Arendt schuwde nooit de controversie, bijvoorbeeld in haar standpunt over maatregelen tegen rassenscheiding en over het proces Eichmann. Tijdens de lezing kwamen het leven en de standpunten van Hannah Arendt aan bod, met speciale aandacht voor haar visie en invloed op de mensenrechten.

EDUCATIE

In het museum

Dit jaar was VMZH genoodzaakt, in verband met het wegvallen van de provinciale subsidie, de educatieve activiteiten op een andere wijze te waarborgen. Gemotiveerde goed geschoolde vrijwilligers hebben het stokje overgenomen van medewerkers in dienstbetrekking bij VMZH. De gebruikelijke initiatieven en contacten met het onderwijsveld werden ook door vrijwilligers overgenomen. Zo is in 2013 hard gewerkt om het transitieproces van een professioneel gerunde educatieve afdeling, naar één die door vrijwilligers wordt bemand, goed te laten verlopen.

De nadruk lag daarbij op het verkennen van wat haalbaar is met vrijwilligers, anticiperend op een toekomst met beperkte budgettaire mogelijkheden.

De hoogste prioriteit werd echter gegeven aan de ontvangst van aangemelde schoolklassen op een goede, het Verzetsmuseum eigen, gestandaardiseerde wijze. De nieuwe vrijwilligers volgden een interne opleiding.

Ze startten met beproefd materiaal als films over WOII en Anne Frank, het programma 'Met terugwerkende kracht', 'Het Tribunaal' en de workshop "Niet weggooien" met positief gevolg.

Dit gaf VMZH de 'power' om voluit aandacht aan het werven van scholen te besteden.

Buiten het museum

Om het onderwijs beter te kunnen bedienen, is er naast het educatieaanbod in het museum, voor externe contacten namens VMZH vanaf oktober 2013 een ZZP'ster actief die naar scholen en instellingen binnen en buiten Gouda gaat met mobiele varianten van de lesproducten 'Het Tribunaal' en de 'KinderrechtenTop'.

De boekingen voor het 'Mobiele Tribunaal' kwamen nog overwegend tot stand op initiatief van de scholen en/of instellingen zelf. Bestaande contacten werden wel benaderd om te laten weten dat de workshop geboekt kon worden. Actievere acquisitie t.a.v. het 'Mobiele Tribunaal' ving aan in het 4de kwartaal.

Voor de 'KinderrechtenTop' werd een promotietekst gemaakt waarmee basisscholen per brief en mail werden benaderd. In de periode oktober - december 2013 zijn 30 scholen in Gouda aangeschreven; de helft heeft zich naar aanleiding hiervan ingeschreven op de workshop.

Leerlingencontact per product

Primair onderwijs:

NW!+AV+vitines	197
AV+vitines	32
5 mei project	22
NW!+Podcasts+Anne Frank	68
Podcasts+Anne Frank	72
AV+Verhalen uit de oorlog MP3	79
Raad eens?	19
Eigen begeleiding	<u>28</u>
Totaal	517

NW! = workshop 'Niet weggooien'
AV = diashow in het tribunaal

Speciaal primair onderwijs:
NW!+AV+Podcasts **16**

Voortgezet onderwijs:
Tribunaal/Podcasts 21
Tribunaal/AV/Podcasts 385
Podcasts/Tribunaal/Voorwerpen 79
Tribunaal/Podcasts/Audiotour 24
Podcasts/Anne Frank 16
Audiotour verhalen uit de oorlog MP3 26
Totaal **551**

Speciaal voortgezet onderwijs:
NW!/Vitrines/AV 18
Voorwerpen/AV/vitrines 23
Workshop Identiteit (Ik zie, ik zie) 10
Totaal **51**

In totaal hebben 1.135 leerlingen een bezoek gebracht aan het VMZH.

Leerlingencontact op locatie
KinderrechtenTop 270
Het Mobiele Tribunaal 201
Workshop Raad Eens? 70
Workshop Ik zie, ik zie.... 19
Totaal **560**

PROJECTEN

Co-creatiesessies

In september en oktober werd in VMZH een drietal z.g. co-creatiesessies gehouden. Dat waren denksessies met mogelijke samenwerkingspartners uit bedrijfsleven, instellingen, politiek en particulieren e.d. .

Deze succesvolle co-creatiesessies leverden in totaal vierenvijftig (potentiële) projecten op, die - waar mogelijk - werden opgepakt tot voordeel van zowel VMZH als de samenwerkingspartners.

Het initiatief lag bij VMZH en bestond eruit aan ieder project een projectbegeleider te koppelen. Met enig 'passen en meten' en de instroom van nieuwe vrijwilligers werd dit al snel deels gerealiseerd. Een openingsbijeenkomst van alle projectbegeleiders begin oktober tekende de start van de uitvoering. Tijdens deze bijeenkomst werden afspraken gemaakt over de doelstellingen, implementatie binnen de organisatie, afstemming, communicatie en coördinatie. Om de staande organisatie niet extra te belasten werd er voor gekozen de coördinatie van de projecten door een nieuwe vrijwilliger te laten uitvoeren. Eerste actie na de openingsbijeenkomst was alle partners door middel van e-mail te informeren over de start van de uitvoering, bekend te maken wie hun projectbegeleider zou zijn en op welke wijze gecommuniceerd kon worden. Vervolgens werden door de projectbegeleiders contacten gelegd met de partners en werd aangevangen met de daadwerkelijke realisatie van een aantal projecten. Enkele projecten:

- Samenwerking met Amnesty International, afdeling Gouda, op het gebied van presentatie van hun acties in het museum en het neerzetten van een katheders in het museum waarop door bezoekers te tekenen petitie klaar liggen.
- Een arrangement samengesteld voor Goudse bejaarden voor bezoek aan VMZH, in het bijzonder het horecagedeelte dat onder leiding van de Gemiva gerund wordt door mensen met een beperking.
- Tijdens de co-creatiesessie gaf het Goudse bedrijf Centric aan mogelijkheden te zien om de mobiele variant van het lesproduct 'Het Tribunaal' te gebruiken als middel om medewerkers bewust te maken van cultuurverschillen bij fusies en grote projectsamenwerkingen. Ook op het gebied van privacydilemma's zagen zij mogelijkheden.

De presentatie van objecten van het museum op een z.g. digitale tafel werd in gezamenlijkheid met Centric als reële mogelijkheid gezien en werd als uit te voeren project opgestart.

COLLECTIE EN BIBLIOTHEEK

Collectie

De invoer van de collectie in het Adlib-datasysteem vordert gestaag, het zwaartepunt ligt nu vooral op de invoer van documenten en op de nog resterende persoonlijke dossiers. Vanwege de beschikbare capaciteit en kosten is besloten om de oorlogskranten niet in de collectie op te nemen, wanneer deze bij de Koninklijke Bibliotheek digitaal toegankelijk zijn. Kranten met duidelijke hoogte/dieptepunten uit de oorlog worden wel in de collectie opgenomen, evenals illegale kranten. De complete oorlogsjaargangen van de Goudsche Courant blijven eveneens in de collectie.

Zodra er voldoende en geschikte vrijwilligers aangetrokken zijn gaan we de meest interessante objecten uit de opgeslagen collectie in het depot permanent exposeren in het museum.

Schenken

Het aantal schenkingen is het afgelopen jaar afgenomen. De reden daarvoor is niet duidelijk. Mogelijk heeft het te maken met de afname van ouderen die de oorlog nog hebben meegemaakt.

Informatie aanvragen

Er is sprake van wederom een toename van verzoeken om informatie over personen, lokaal verzet en ook om verificatie van feiten en gebeurtenissen, veelal vanwege het schrijven van een boek, dan wel het maken van een stamboom. Dergelijke verzoeken vergen nogal veel capaciteit.

Bibliotheek

Het afgelopen jaar heeft het analoge beeldmateriaal (videobanden) extra aandacht gehad. Dit heeft nu eenmaal een beperkte levensduur en slijt ook als het niet vertoond wordt. De videobanden zijn in eigen beheer overgezet naar dvd en tevens is er voor de belangrijkste banden voorzien in een back-up op de harde schijf. Het beeldmateriaal is beschreven in zoverre dat nog niet was gebeurd. Bovendien is het beeldmateriaal geregistreerd als onderdeel van de nieuwe boekendatabase. Hierdoor is de collectie beeldmateriaal een integraal onderdeel gaan uitmaken van de bibliotheek en de database.

In dezelfde zin als het digitaliseren van het beeldmateriaal is er in 2013 ook begonnen met het digitaliseren van het audiomateriaal (cassettebandjes). Gezien de kwetsbaarheid is eerst aangevangen met het omzetten van de cassettebandjes en later volgen de langspeelplaten. Die laatste zijn immers het minst kwetsbaar voor beïnvloeding door de tijd.

De bibliotheek heeft dit jaar weer een aantal interessante schenkingen ontvangen, zowel van particulieren als van uitgevers en auteurs. Ook is de bibliotheek dit jaar regelmatig benaderd voor het beantwoorden van vragen, gesteld door particulieren. Met name voor de oplossing van een vraag uit Canada heeft de bibliotheek een belangrijke rol kunnen spelen. De vraagsteller was op vakantie in Nederland en op zoek naar foto's van Ouderkerk tijdens de oorlog. Vanuit de bibliotheek hebben we de foto's ter inzage kunnen voorleggen en hebben we de vraagsteller in contact kunnen brengen met de historische vereniging van deze plaats voor meer informatie.

EXTERNE CONTACTEN

Bezoekersaantallen 2013

Regulier bezoek museum	2.566
Rondleidingen	94
Scholieren	1.695
Begeleiding scholieren	274
Jongerenprojecten	1.415
Vertelochtenden	219
Groepsbezoek via Résistance / Petit Café Vrijheid	877
Museumweekend 6 en 7 april 2013	177
4 en 5 mei activiteiten	2.328
Lezingen	235
Open monumentendag	315
Adopteer een monument	76
Plaatsing Stolpersteine	45
Totaal aantal bezoekers	10.316

Overleggen

Verzetsmuseum Zuid-Holland nam deel aan de volgende overleggen:

- C9 - Culturele instellingen in Gouda
- Collectieoverleg WOII instellingen
- Vereniging van Musea in Zuid-Holland
- Landelijk Educatief Overleg Oorlog- en Verzetsmusea en Herinneringscentra
- CEPVO: Cultuur Educatie Primair en Voortgezet Onderwijs Gouda
- Stichting 4 en 5 mei Gouda
- Stichting 21 maart Gouda
- Historisch Platform Gouda

Publiciteit

Overzicht persberichten 2013

AD = Algemeen Dagblad

Bijzondere ontmoeting	2 januari Gouwe Koerier
Eén website voor cultuureducatie	8 januari AD Groene Hart
Museumdirecteur stapt op	9 januari AD Groene Hart
Lezing De Knecht in het Verzetsmuseum	14 januari AD Groene Hart 23 januari Goudse Post 24 januari Krant van Gouda
Meer cliënten werken buiten de deur	23 januari AD Groene Hart
Meer reuring in de tent	23 januari AD Groene Hart
Het gevoel van '43: theatergroep	26 januari Goudse Post
Lezing Onno Sinke in Verzetsmuseum	20 februari Goudse Post 21 februari Krant van Gouda 27 februari AD Groene Hart
Laatste steentje over vijf jaar	16 februari AD Groene Hart
Stolpersteine voor gedeporteerden	28 februari AD Groene Hart
Lezing en discussie over pesten	6 maart Krant van Gouda
Aandacht voor pesten	6 maart Goudse Post
Vrijwilligers gezocht	6 maart Goudse Post
Tolerantielessen	7 maart Krant van Gouda
Lunchcafé in Verzetsmuseum	13 maart Goudse Post
Verzetsmuseum zoekt hulp op 4 en 5 mei	18 maart AD Groene Hart
Strips in teken van oorlog en vrede	20 maart Goudse Post
Stripexpositie over de oorlog	26 maart AD Groene Hart
Helden niet vergeten	8 april AD Groene Hart
Oorlog en Vrede in strips	10 april Goudse Post
Peter de Knecht vertelt over boek 'Olinka'	17 april Goudse Post 18 april Krant van Gouda 22 april AD Groene Hart
Strips vertellen verhaal oorlog	18 april AD Groene Hart
Vrijheid, daar teken je voor	19 april AD Groene Hart
Auteur vertelt over zijn oorlogsboek	15 mei Goudse Post 16 mei AD Groene Hart
Verzetsmuseum houdt 'prokkelactie'	4 juni AD Groene Hart
Prokkelactie bij Verzetsmuseum	5 juni Goudse Post
Prokkelactie bij het Verzetsmuseum	6 juni Krant van Gouda
Voor de helft van de prijs naar museum	6 juni AD Groene Hart
Joshua Zwaan in Verzetsmuseum	12 juni Goudse Post
Vredesmuseum krijgt vaste expositieruimte bij Verzetsmuseum Zuid-Holland	23 juli AD Groene Hart
Verzetsmuseum zoekt partners	27 augustus de Lekstreek
VerhalenPunt in Verzetsmuseum	8 oktober Goudse Post

Lezing over euthanasie	22 oktober Goudse Post
Lezing over Gerrit Kastein in Verzetmuseum	5 november Goudse Post
Het belang van tolerantie	21 november Krant van Gouda
Lezing over een groot filosoof en politiek denker (Hannah Arendt)	27 november Goudse Post
Het proces tegen Adolf Eichmann (lezing 16 januari 2014)	24 december Goudse Post

SAMENWERKINGSVERBANDEN

Het afgelopen jaar werden er samenwerkingsverbanden aangegaan met een tweetal instellingen, te weten de Stichting Museum voor Vrede en Geweldloosheid (Vredesmuseum) en de Gemiva SVG-groep.

Het Vredesmuseum stelt zich ten doel te bevorderen dat we met z'n allen leven in een vreedzame samenleving. Door gezamenlijk als burgers van Nederland de weg te zoeken via een 'Cultuur van Vrede en Geweldloosheid' moet dat doel dichterbij komen. Daartoe houdt het Vredesmuseum exposities en presentaties die vanaf 2013 ook in VMZH in een ter beschikking gestelde ruimte plaatsvinden. De doelstelling van het Vredesmuseum loopt synchroon aan die van VMZH: samen staan we nu sterker!

De Gemiva SVG-groep is een in Zuid-Holland werkzame organisatie die zich bezighoudt met het ondersteunen van mensen met een beperking. Een achttal cliënten onder professionele begeleiding van een medewerker van de Gemiva SVG-groep houdt zich nu dagelijks bezig met het runnen van Petit Café Vrijheid, schoonmaak- en opruimwerkzaamheden, klusjes, het onderhouden van de museumtuin, lichte administratieve werkzaamheden en het ontvangen van bezoekers e.d.

Er is hier sprake van een 'win-win situatie'. De Gemiva SVG-groep heeft voor een aantal cliënten een zinvolle dagbesteding en VMZH heeft weer een 'bemand' museumcafé en bespaart bovendien schoonmaak- en andere kosten.

PETIT CAFÉ VRIJHEID

Nadat het museumcafé anderhalf jaar voor passanten overdag gesloten is geweest, heeft het verzetmuseum in samenwerking met stichting Gemiva weer nieuw leven in het café geblazen. Met het onthullen van de naam van Petit Café Vrijheid, bevestigde burgemeester Milo Schoenmaker van Gouda de samenwerking tussen VMZH en Gemiva-SVG Groep. Sinds de opening begin juli 2013, is er veel in het café veranderd. De opstart van het café was pittig, er lagen genoeg werkzaamheden en uitdagingen in het vooruitzicht. Zo moest er met de nieuwe cafémedewerkers getraind worden in het maken van producten voor de consument. Daarnaast is er een stukje representativiteit vanuit het museumcafé, het museumterras en de museumtuin richting de museumbezoeker ontwikkeld. Om dit alles heen werd ook nog aandacht besteed aan de promotie van het café. Om dit te realiseren, hebben de medewerkers van Gemiva een aantal activiteiten ondernomen om de bekendheid van het café te vergroten. Zo zijn er nieuwe reclameborden aangeschaft en wordt er gebruik gemaakt van een reclamefiets. Verder zijn er activiteiten ondernomen op Open Monumentendag en

in september en oktober co-creatiesessies georganiseerd met mensen en instellingen uit Gouda en omgeving. Met de Prokkeldag is er aandacht besteed aan mensen met en zonder een beperking. Ook de communicatie tussen VMZH en Gemiva moest ontwikkeld worden.

INTERNE ORGANISATIE

Bestuur

Het bestuur bestond in 2013 uit de volgende personen:

Ineke van der Wel (voorzitter) – voorm. Burgemeester Rijswijk

Piet Zuidwijk (secretaris) – voorm. Rector Coornhert Gymnasium

Jan van Lankvelt (penningmeester) – voorm. Docent Economie aan de Hoogeschool van Rotterdam

Wim Bakker – voorm. Deputy Director bij het Nederlands Institute for Multiparty Democracy

Debby Hakker – voorm. pianolerares

Malène van der Put-van der Stroom - rechter

Joop de Graaf (vertegenwoordiger vrijwilligers) – Kolonel b.d. van de Luchtmacht

De inspanningen van het bestuur waren ook dit jaar mede gericht op het vinden van manieren om de continuïteit van het museum te kunnen waarborgen.

Medewerkers

Arjen van Wijngaarden - directeur

Ilone van der Bas - ZZP-er

Yvonne Bouman - schoonmaakwerkzaamheden

Trudy de Frankrijker - schoonmaakwerkzaamheden

Caroline Schillemans - medewerker educatie (tijdelijk dienstverband)

Vrijwilligers

Het secretariaat, de bibliotheek, de afdeling collectie, het café, de tuin en tal van andere activiteiten werden door vrijwilligers verzorgd.

De volgende vrijwillige medewerkers hebben in 2013 de doelstellingen van het museum mede verwezenlijkt:

Peter van Adrichem, Jan Antes, Hilda Blom, Leny Bodegom, Ineke den Boer, Ruud Boom, Koen den Braber, Johan Damen, Rick van Dijk, Joop de Graaf, Jos Groot, Thea Gutteling, Margreet Hendrikse, Martin Holstein, Ferry Jacob, Johan de Jong, Niek de Jongh, Wim Kagei, Ad Kraan, Wanda Kraan, Anne-Eva Krebs, Thomas Kuijper, Peter Lechner, Mathijs van Meerkerk, Willem Metz, Bert van Puffelen, Wim Reerds, Hannah Shamir, Gail Tetteroo, Marijke Ticheler, Truusje Vélu, Chris Visser, Marianne Waalwijk, Claudia van der Wal en Linda Wu.

FINANCIIEEL OVERZICHT 2013

Exploitatierkening

<u>BATEN</u>	begroting	realisatie
1. Opbrengsten museum	9.700,-	8.173,-
2. Opbrengst activiteiten	45.550,-	41.191,-
3. Subsidies	172.000,-	178.038,-
4. Donateursgelden	3.000,-	2.534,-
5. Giften	350,-	350,-
TOTAAL	230.600,-	230.286,-

<u>LASTEN</u>	begroting	realisatie
6. Personeelskosten	117.250,-	69.562,-
7. Kosten activiteiten	69.200,-	110.195,-
8. Beheerskosten	15.350,-	18.845,-
9. Huisvestingskosten	21.300,-	23.262,-
10. Overige kosten	7.350,-	8.374,-
TOTAAL	230.450,-	230.238,-
Voordelig exploitatiesaldo	150,-	48,-

Subsidiërende gemeenten

Albrandswaard	333,33
Bergambacht	699,00
Bodegraven-Reeuwijk	555,00
Brielle	777,00
Gouda	22.082,00
Rijnwoude	619,00
Rijswijk	3.404,00
Zuidplas	2.534,00

Subsidie van Provincie Zuid-Holland

Boekjaarsubsidie	148.500,00
------------------	------------

Fondsen

De volgende instanties en financiële organisaties hebben in 2013 bijgedragen: Nationaal Comité 4 en 5 mei, Stichting Zonnige Jeugd, Stichting Fonds voor de Geld- en Effectenhandel.

Bijzondere dank gaat ook uit naar de donateurs die er mede dit jaar voor zorgden dat VMZH zijn activiteiten voor de samenleving kon uitvoeren.